

NORGES HØYESTERETT

Den 14. desember 2018 avsa Høyesterett bestående av dommerne Endresen, Møse, Kallerud, Bergsjø og Falch dom i

HR-2018-2395-A, (sak nr. 18-147700STR-HRET), straffesak, anke over dom:

Påtalemyndigheten (statsadvokat Ingvild Thorn Nordheim)

mot

A (advokat Edvard Terje Eide)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Falch**: Saken gjelder spørsmål om et besøksforbud er krenket, slik at tiltalte kan straffes etter straffeloven § 168.
- (2) Møre og Romsdal politidistrikt besluttet 4. april 2017 å ilegge A besøksforbud med hjemmel i straffeprosessloven § 222 a. Han forbys
"[å] oppsøke, å forfølge og på noe vis å ta kontakt med B, verken personlig eller gjennom telefon, tekstmelding, e-post eller annen elektronisk meddelelse, brev, postkort eller annen skriftlig meddelelse, eller gjennom tredjemann."
- (3) A og B var kjærester og i perioder samboere fra 2012 til januar 2017. Begge har lenge trent regelmessig på X i Y sentrum, hvor de i sin tid traff hverandre. Besøksforbudet ble ilagt på Bs begjæring, etter at kjæresteforholdet hadde tatt slutt. Begrunnelsen var at det er grunn til å tro at A ellers ville begå en straffbar handling overfor, forfølge og/eller krenke Bs fred. Forbudet gjaldt frem til 4. oktober 2017.
- (4) Utover i april 2017 støtte partene på hverandre på X tre ganger. B anmeldte A for brudd på besøksforbudet, og politiet henla to av tilfellene på grunn av bevisets stilling.

- (5) Både A og B var usikre på hvordan de skulle forholde seg til besøksforbudet ved trening på X. De ble i slutten av april 2017 rådet av politiet til å praktisere "førstemann til mølla"-prinsippet, som innebar at den av de to som sist ankom treningssenteret, skulle holde seg unna.
- (6) Statsadvokatene i Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane tiltalte 27. november 2017 A for brudd på straffeloven § 168, for ved to tilfeller å ha krenket besøksforbudet. Det ene tilfellet – post II a – gjaldt en hendelse på X 10. april 2017. Det andre tilfellet – post II b, som denne ankesaken gjelder – er i tiltalebeslutningen beskrevet slik:
- "Mandag 10. juli 2017 kl. 19.30 i ---vegen 00 i Y, oppsøkte han B mens hun trente på X, slik at han krenket forbud ilagt ham med hjemmel i straffeprosessloven § 222a den 04.04.2017."**
- (7) A ble samtidig i post I tiltalt for brudd på dopingbestemmelsen i straffeloven § 234 første ledd og i post III for brudd på legemiddeloven § 31 annet ledd, jf. § 24 a første ledd.
- (8) I dom 2. mars 2017 frifant Romsdal tingrett A for forholdet i tiltalebeslutningen post II a. Tingretten kom til at det var rimelig tvil om As tilstedeværelse på X 10. april 2017 krenket besøksforbudet. For øvrig ble han dømt etter tiltalen til en straff av betinget fengsel i 18 dager og en bot på 5 000 kroner.
- (9) A anket til Frostating lagmannsrett over saksbehandlingen, bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet hva gjaldt overtredelsen av straffeloven § 168, det vil si tiltalens post II b. Anken over bevisbedømmelsen og lovanvendelsen ble henvist til ankebehandling, og lagmannsretten avsa 22. august 2018 dom med denne domsslutningen:
- "1. A, født 00.00 1970, frifinnes for tiltalebeslutningens post IIb, en overtredelse av straffeloven (2005) § 168.**
- 2. Straffen for de forholdene han rettskraftig er funnet skyldig i ved Romsdal tingretts dom 2. mars 2018, tiltalebeslutningens poster I og III, fastsettes til en bot på 6 500 – sekstusenfemhundre – kroner, subsidiært fengsel i 13 – tretten – dager."**
- (10) Lagmannsretten kom – under dissens – til at A, ved sitt opphold i X den aktuelle kvelden, ikke krenket besøksforbudet. Mindretallet – en fagdommer og en meddommer – mente besøksforbudet var krenket.
- (11) *Påtalemyndigheten* har anket frifinnelsen til Høyesterett og gjort gjeldende at lagmannsretten har anvendt loven feil når den kom til at besøksforbudet ikke var krenket.
- (12) A har gjort gjeldende at frifinnelsen bygger på riktig lovanvendelse.
- (13) *Jeg er kommet til* at anken må forkastes.
- (14) Straffeloven § 168 bokstav b fastsetter blant annet at den som "krenker forbud etter straffeprosessloven §§ 222 a", kan straffes. Paragraf 222 a tredje ledd bokstav b gir påtalemyndigheten hjemmel til å fastsette forbud mot "å forfølge, besøke eller på annet vis kontakte" en annen person. I dette tilfellet var det fastsatt et forbud, hvor A forbys "[å] oppsøke, å forfølge og på noe vis ta kontakt" med B.

- (15) Besøksforbudet – og også tiltalen – bruker begrepet "oppsøke". Det er ikke brukt i § 222 a, som hjemler forbudet. Jeg forstår ordvalget som en praktisk klargjøring, slik at "oppsøke" her verken utvider eller innskrenker de handlingene som kan forbys med hjemmel i den siterte delen av lovhjemmelen. Det er uansett ikke anledning til å straffe handlinger som faller utenfor de handlingene som kan forbys etter § 222 a.
- (16) Spørsmålet er derfor om A, ved sitt opphold på X 10. juli 2017, forfulgte, besøkte eller på annet vis kontaktet B. Ved avgjørelsen skal jeg bygge på det faktum lagmannsretten – flertallet – fant bevist.
- (17) Ifølge lagmannsretten var A den aktuelle ettermiddagen og kvelden sammen med sønnen sin. Sønnen hadde fått en leke han trengte batterier til. De dro da til X for å spørre om den daglige lederen, som var en venn av A, kunne hjelpe dem. Utenfor X oppdaget de B, som så dem og skyndte seg inn i lokalet og begynte å trene. A og sønnen gikk inn i resepsjonen, fikk batterier, monterte dem og småpratet med folk der.
- (18) Så langt la en samlet lagmannsrett til grunn at A ikke hadde krenket besøksforbudet. Det er jeg enig i.
- (19) Jeg nevner i den forbindelse at politiets råd om å følge "førstemann til mølla"-prinsippet, fremstår som et velegnet praktisk råd for å avverge konflikter. Det kan også ha skapt forventinger hos B om at A skulle holde seg unna X når hun var der. Men rådet har ikke betydning når grensen for det straffbare skal trekkes.
- (20) Det som deretter skjedde, er av lagmannsretten beskrevet slik:
- "Det er på det rene at A etter oppholdet i sofaen i resepsjonsområdet gikk inn i selve treningsstudioet, der han stilte seg opp ved apparatene og startet øvelser/knebøyninger. B trente også. Han observerte henne indirekte i et større veggspil. Hun kunne på samme måte se han. I lagmannsretten var de uenige om avstanden mellom dem. A mente hun trente bortimot 20 meter unna, mens B anslo avstanden til 5-7 meter. Tiltalte tilføyde til sin forklaring at han var nærmere B når han beveget seg til toalettene mv, men aldri nærmere enn 4-5 meter. Han mener at han samlet oppholdt seg i bygningen i omtrent tre kvarter, og at B forlot treningsstudioet etter halvparten av denne tiden. B forklarte at hun følte ubehag og utrygghet ved hans nærvær, og at det var derfor hun forlot stedet. De snakket ikke med hverandre."**
- (21) Lagmannsretten beskriver treningslokalet som "relativt stor[t]" og "oversiktlig", med "mye utstyr og apparater". Det var tilgjengelig for et stort antall medlemmer, og det var "mange" som brukte lokalet på det aktuelle tidspunktet.
- (22) Begrepene "forfølge, besøke eller på annet vis kontakte" i straffeprosessloven § 222 a peker mot at tiltalte for å rammes, må utføre en *aktiv handling* rettet mot den fornærmede. Jeg viser her til Rt-2003-1068, hvor det var fastsatt et forbud som blant annet omfattet at vedkommende "må vike ut av [fornærmedes] syns- og hørevidde". Lagmannsretten mente dette gikk for langt, fordi § 222 a tar sikte på å hindre at den som beskyttes, "utsettes for aktiv kontakt" fra den andre. Høyesteretts kjæremålsutvalg var enig i denne lovtolkningen og viste i avsnitt 13 til at bestemmelsen ikke gir hjemmel til å oppstille en generell plikt til å vike unna når partene møtes tilfeldig. Det ble også vist til Rt-1998-1106, hvor det samme fremgår.

- (23) I dette tilfellet foretok A en aktiv handling i retning B, ved at han beveget seg fra resepsjonsområdet og inn i treningslokalet, hvor han visste at B oppholdt seg. Men jeg kan ikke se at denne bevegelsen i seg selv er tilstrekkelig til at han kan sies å ha forfulgt henne eller på annet vis kontaktet henne.
- (24) A begynte å trene da han kom inn i treningslokalet, som altså var relativt stort med mange mennesker i. Han trente noe unna B. Det var i seg selv intet påfallende eller ekstraordinært ved at A trente her. Der er videre ingen opplysninger i lagmannsrettens dom som peker i retning av at A på noen måte henvendte seg til B, heller ikke ved å søke blikkontakt med henne eller lignende. Lagmannsrettens beskrivelse peker mot at A utelukkende drev med sitt.
- (25) Når dette var situasjonen, er jeg kommet til at A, under sitt opphold på X, ikke forfulgte, besøkte eller på annet vis kontaktet B.
- (26) Lagmannsrettens lovanvendelse er da riktig og anken må forkastes.
- (27) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (28) Dommer **Bergsjø:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (29) Dommer **Møse:** Likeså.
- (30) Dommer **Kallerud:** Likeså.
- (31) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (32) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.